

זקוק לרופא] האי [החובל] נמי בעי אסייא
 כאשר נחבול בו! ?

והיות והחובל צריך לשלם על רפואת עצמו,
 נמצא שהוא כבר משלם הוצאות רפואה
 תחת רפואתו של הנחבל, ומדוע נחייב אותו
 בעוד תשלום על כך! ?

אלא על כרחך, "עין תחת עין" — ממון,
 ואין מוציאים לחובל את עינו בתמורה לעינו
 של הנחבל, אלא ממון הוא משלם לו.
 לפיכך, מחוייב הוא להוסיף תשלום על
 רפואתו של הנחבל.

ורחינן: ומאי קושיא, וכי ראייה היא זו! ?

דלמא יש לומר: לעולם "עין תחת עין" —
 ממש, ואם רפואתם של החובל והנחבל
 שוים, אכן אינו משלם בנפרד על רפואתו
 של הנחבל, היות והוא מוציא על רפואת
 עצמו.

אבל הרי איכא איניש דסליק בשריה הייא
 [יש אדם שבשרו מעלה ארוכה ומתרפא
 במהרה], ואיכא דלא סליק בשריה הייא.

אם כן יש לומר: לא בא הכתוב לחייב
 תשלומי רפואה במקום נזק, אלא באופן
 שרפואתו של הנחבל ממושכת ויקרה
 מרפואתו של החובל.

למאי נפקא מינה? למיתב ליה היאך דביני
 ביני [על המזיק לשלם את הפרש ההוצאות
 לניזק].

ד. רב אשי אמר: "עין תחת עין" — ממון
 אתיא [יש להביא וללמוד] ב"גזירה שוה"
 "תחת" — "תחת" משור: (16) כתיב הכא
 בנזקי אדם שחבל בחבירו "עין תחת עין",
 וכתוב התם [שמות כא לן] בשור שנגח
 והמית שור: "שלם ישלם שור תחת שור".

מה להלן בשור שנגח: ממון הוא משלם, אף
 כאן באדם שחבל: משלם ממון.

16. יש להקשות: הרי קיימא לן [פסחים סו א],
 "אין אדם דן גזירה שוה מעצמו אלא אם כן
 קיבלה מרבו", אם כן איך יתכן שרב אשי ידרוש
 גזירה שוה מעצמו! ? [שהרי כל התנאים לא
 דרשו גזירה שוה זו].

שתי תשובות בדבר: האחת, כאשר הדין
 עצמו ברור לנו, ואין אנו מסתפקים אלא מה הוא
 המקור לדין זה, הרשות ביד כל אדם לדון
 ולדרוש, וכן איתא בירושלמי. [עירובין י א וכתב
 ב"פני משה" שהוא מטעם שלא הוי כי אם
 אסמכתא].

ועוד, גזירה שוה ד"תחת" — "תחת" אינה
 גזירה שוה חדשה שרב אשי חידש, וכבר למדו
 אותה לענין אחר לעיל ה א, וכל מה שהתחדש
 כאן הוא ללמוד גזירה שוה זו גם לענין הסוגיא

ומשלם כופר, לא היה בזה סתירה להא דאין
 אדם מת ומשלם, ונאמרו בזה שני ביאורים:
 המהר"ם כתב שהיות והכל הוא דין אחד —
 בשביל נפש הנהרג, לא אמרינן קים ליה בדרכה
 מיניה, ורק אם עונשי המיתה והממון הם על שני
 דברים אנו פוטרים אותו מטעם הנ"ל.

ובתוספות רבינו פרץ [מג א ד"ה כגון] כתב
 בטעם הדבר שכופר — כפרה הוא, ואין אומרים
 קים ליה בדרכה מיניה לפטור מדבר שהוא בא
 לכפרה. [ראה שם שהוכיח יסוד זה משבת צג
 ב].

ולפי דברי מהר"ם מתורצת קושיית החידושי
 הרי"ם, שהרי גם כאן הכל הוא דין אחד — עין
 וממון בשביל עין הנחבל.